

Suomen Pankin hallintoa, taloutta ja riskejä valvoo eduskunnan pankkivaltuusto. Tarkastuksesta vastaavat eduskunnan nimittämät tilintarkastajat. Näiden lisäksi myös EU:n neuvoston hyväksymä ulkoinen tilintarkastustoimisto tarkastaa Suomen Pankin.

Toimintansa julkisuuden toteuttamiseksi Suomen Pankin tase julkaistaan pankin Internet-sivustolla kuukausittain. Vuosikertomuksessa esitellään taseen ja tuloslaskelman lisäksi myös selvitys taseriskeistä. Valvontaa täydentää myös eduskunnan talousvaliokunnan vuosittain järjestämä Suomen Pankin pääjohtajan julkinen kuuleminen. Taseesta, tuloksesta ja riskeistä kerrotaan myös eduskuntaryhmille, jotka kutsutaan vakiintuneen käytännön mukaisesti vierailulle pankkiin kaksi kertaa vaalikauden aikana.

Pankkivaltuusto

Eduskunta nimittää pankkivaltuustoon 9 jäsentä. Pankkivaltuusto kokoontuu istuntokauden aikana pääsääntöisesti kuukausittain. Suomen Pankki pitää pankkivaltuutetut informoituina taloudellisesta tilanteesta, rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden tilasta. Valtuusto saa säännöllisen raportoinnin myös pankin taseeseen liittyvistä riskeistä. Riskiraportoinnin määrää ja kattavuutta on talouskriisin aikana lisätty. Nykyisin raportointi on neljännesvuosittaista ja kattaa sekä sijoitustoiminnan että rahapolitiikan riskiarviot. Lisäksi pankki tekee selvityksiä vastauksena pankkivaltuuston esittämiin kysymyksiin.

Pankkivaltuusto antaa vuosittain eduskunnan hyväksyttäväksi kertomuksen Suomen Pankin toiminnasta. Siinä se ottaa kantaa myös pankin taseeseen, tulokseen ja riskeihin. Pankkivaltuusto päättää Suomen Pankin varauspolitiikasta ja voiton käyttämisestä valtion tarpeisiin tai pankin vararahaston kartuttamiseen. Talousvaliokunta antaa eduskunnalle vuosittain lausunnon Pankkivaltuuston kertomuksesta.

Suomen Pankin tilintarkastajat

Eduskunta valitsee vaalikaudeksi Suomen Pankille viisi tilintarkastajaa. Näistä vähintään kahden on oltava ammattimaisia tilintarkastajia. Tilintarkastajille nimitetään viisi varajäsentä, joista kahden on oltava ammattimaisia tilintarkastajia. Tilintarkastajilla on oikeus saada kaikki tiedot pankin toiminnasta.

Tilintarkastus tapahtuu vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Tilintarkastajat jättävät kertomuksensa pankkivaltuustolle.

Käytännössä Suomen Pankin tilintarkastajat kokoontuvat neljä kertaa vuodessa (kolme kokousta ja lisäksi ns. tilintarkastusviikko). Tilintarkastajat pidetään informoituina taloudellisesta tilanteesta, rahoitusmarkkinoiden tilasta, Suomen Pankin taseesta, tuloksesta ja riskeistä sekä organisaatiossa tapahtuneista muutoksista. Riskiraportoinnin määrää on talouskriisin aikana lisätty.

Riippumattomat ulkopuoliset tilintarkastajat

Euroopan keskuspankin perussäännön mukaan riippumattomat ulkopuoliset tilintarkastajat tarkastavat EKP:n ja kansallisten keskuspankkien tilit. Tilintarkastajilla on oikeus saada kaikki tiedot pankin toiminnasta. Perussäännössä tarkoitettuna Suomen Pankin tilintarkastajana toimii tällä hetkellä KPMG Oy. Ulkopuolisen tilintarkastajan lausunto toimitetaan pankkivaltuustolle.

Sisäinen tarkastus

Suomen Pankin sisäinen tarkastus muista toiminnoista riippumattomana yksikkönä tarkastaa pankin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä, toimivuutta ja tehokkuutta. Toteutettavista tarkastushankkeista päättää johtokunta. Euroopan keskuspankkijärjestelmän yhteistarkastuksista päättää kuitenkin EKP:n neuvosto ja Finanssivalvontaan kohdistuvista hankkeista tämän johtokunta. Tarkastukset kohdistuvat ensisijaisesti strategisesti ja riskitasoltaan merkittäviin kohteisiin.

Taseriskien alueella toteutetuissa viimeaikaisissa tarkastuksissa on arvioitu mm. rahapolitiikan operaatioiden toteutusta ja vakuushallintaa. Tarkastusten tuloksista raportoidaan paitsi edellä mainituille toimeksiantajille myös sekä eduskunnan valitsemille Suomen Pankin tilintarkastajille riippumattomille ulkopuolisille tilintarkastajille.

Talousvaliokunta

Suomen Pankkiin liittyviä lainsäädäntöasioita valmistelee eduskunnassa talousvaliokunta. Talousvaliokunta on vuodesta 2006 järjestänyt vuosittaisen julkisen kuulemistilaisuuden, johon vastaamaan on kutsuttu Suomen Pankin pääjohtaja ja Finanssivalvonnan (aiemmin Rahoitustarkastuksen) johtaja. Edellinen kuulemistilaisuus järjestettiin 14. lokakuuta 2011. Siinä yhteydessä valiokunnalle esitettiin myös laskelma Suomen Pankin taseeseen liittyvistä luotto- ja markkinariskeistä sekä Suomen Pankin riskipuskureiden riittävydestä.

Talousvaliokunta on lisäksi vieraillut Suomen Pankissa pari kertaa vuodessa. Myös näissä tapaamisissa on käsitelty pankin tasetta, tulosta ja taseeseen liittyviä riskejä. Edellisen kerran tällainen tapaaminen järjestettiin 10. marraskuuta 2011.

Eduskuntaryhmien vierailut

Suomen Pankilla on ollut tapana kutsua eduskuntaryhmät vierailulle Suomen Pankkiin kaksi kertaa vaalikauden aikana. Näissä tilaisuuksissa eduskuntaryhmille on esitelty Suomen Pankin näkemyksiä taloustilanteesta ja rahoitusmarkkinoiden tilasta. Uuden eduskunnan suuret ryhmät kävivät vierailulla syksyllä 2011. Kaikissa tilaisuuksissa eduskuntaryhmille esiteltiin myös Suomen Pankin tasetta, tulosta, taseeseen liittyviä riskejä sekä riskien hallinnan organisoimista Suomen Pankissa. Pienten eduskuntaryhmien vierailut ajoittuvat kevätkaudelle 2012.

Viestintä

Suomen Pankkia koskevat samat julkaisuveloitteet kuin muitakin keskuspankkeja. Suomen Pankin tase julkaistaan kuukausittain kahden pankkipäivän viiveellä. Siitä on mahdollista seurata tase-erien kehitystä yksityiskohtaisella tasolla. Suomen Pankin vuosikertomuksessa julkaistaan yksityiskohtaiset tilinpäätöstiedot. Niiden yhteydessä kuvataan pankin riskien hallinnan organisoiminen ja esitetään sijoitusomaisuuden jakauma maittain ja luottoluokitusten mukaan jaettuna sekä tärkeimmät riskejä kuvaavat tunnusluvut.